

gøre opmærksom paa dette Forhold, fordi vi maa ind paa det. Saa kan vi i øvrigt i Udvalget forhandle nærmere om, hvorvidt det er muligt at komme den Vej ved det nu foreliggende Lovforslag, eller om man er nødt til at gaa videre paa anden Maade.

Ole Hansen: Den ærede sidste Taler spurgte mig, hvornaar vi her i Landet tidligere har haft Statsfæste eller Kommunefæste. Det forekommer mig at være et ret unyttigt Spørgsmaal, eftersom det ærede Medlem jo lige saa godt som jeg ved, at vi har haft Fæstegods tidligere, der har hørt ind under Staten eller under forskellige Kommuner. Det udtalte jeg for øvrigt ogsaa her forleden Dag. Staten har ikke haft saa ganske lidt Fæstegods i Tidens Løb, og det er jo ikke ret mange Aar siden, at den sidste Statsfæstegaard blev solgt. Forskellige Kommuner har ogsaa haft en Del Fæste, blandt andet ogsaa Københavns Kommune. Den har jo tidligere haft mange Fæstesteder rundt omkring i Landet. Dette ved ganske sikkert det ærede Medlem, og derfor forekommer det mig, at det Spørgsmaal, han rettede til mig, var ret unyttigt, særlig henset til den Forbindelse, hvori jeg brugte min Udtalelse forleden, idet jeg jo tilføjede, at Staten og Kommunerne havde haft Fæstegods ved Siden af det Fæstegods, der sorterer under Godserne eller Godsejerne. Jeg for mit Vedkommende nærer ikke Spor af Tvivl om, at en Tilbagevenden til Fæsteforholdet, enten det nu sker i den ene eller den anden Retning, under den ene eller den anden Form, vil blive et Tilbage-skridt, og jeg tror ogsaa, at den almindelige Opfattelse rundt omkring i Landet vil være den samme, særlig hos Folk, der tidligere har set de uheldige Følger af Fæsteforholdet. At Fæsteforholdet ogsaa kan have haft sine gode Sider, navnlig i Sammenligning med Lejeforholdet, er jo ganske indlysende. Men jeg tror dog, det maa erkendes, at vi ved Ejendomsforholdet har været i Stand til at opnaa langt, langt større Fremskridt, end hvis vi vedvarende havde beholdt Fæsteforholdet. Jeg skal ikke komme videre ind paa dette Spørgsmaal, jeg kunde ganske vist have udtalt mig lidt mere udførligt om det, selv om jeg ikke, som det ærede Medlem, har haft et Par Dage til at tænke over det, men jeg antager ikke, at det er nødvendigt.

Derimod vil jeg gerne gøre en Bemærkning til den højtærede Landbrugsminister i Anledning af en Udtalelse, han fremsatte. Saa vidt jeg forstod, mente han, at naar dette Lovforslag blev gennemført, kunde han sælge væk af de Strandbredder, der hørte ind under Staten. Var det ikke Ministerens Opfattelse? Hvis Ministeren vil gaa den Vej, tror jeg, at en Ændring i Lovforslaget vil blive temmelig nødvendig, idet der i § 1 staar, at det drejer sig om Jord, der efter sin Beskaffenhed og Beliggenhed alene egner sig til at anvendes som Landbrugsjord. Nu er det ikke mig bekendt, jeg tror det i alt Fald ikke, at den Jord, der ligger op til en Sø eller Strandbred, i det hele taget kan siges at være særlig egnet til Landbrugsjord, jeg tror, at den Tanke, Ministeren her har haft, falder noget ved Siden af den Tanke, som ligger til Grund for Lovforslaget. Ikke sandt? (*Jørgen Pedersen:* Jo.) Og den ligger ogsaa ved Siden af de Tanker, Landbokommissionen sikkert har haft, da den gjorde sin Indstilling angaaende dette Spørgsmaal.

Det forekommer mig for øvrigt, at der var nogen Modsigelse i den højtærede Ministers Udtalelser, for snart talte han om, at dette Spørgsmaal her ikke var saa overordentlig stort, det drejede sig kun om muligvis at tilvejebringe Boliger, Jordlodder for en 2—3 000 Personer, men paa samme Tid vilde han gøre gældende, at det havde en overordentlig stor Betydning med Hensyn til at hindre Befolkningen i at drage til Byerne, og det, der skulde gøres her, var, at de Folk, der modtog disse Jorder, skulde være sikre paa ikke at sætte deres Formue til paa Grund af, at Jordpriserne kunde falde i den kommende Tid. Altsaa, Risikoen ved at købe nu til de høje Jordpriser kunde vi komme bortfra ved, at dette Lovforslag blev gennemført. Det er naturligvis til Dels rigtigt, men heller ikke mere end til Dels; for der er en Risiko, som disse Folk ikke vil kunne komme bort fra, selv om dette Lovforslag blev gennemført, og det er de ganske overordentlig store Udgifter, de vil faa til Opførelse af Bygninger og Anskaffelse af Besætning og Inventar. Ganske vist er Jordpriserne gaaet op, men ikke noget i Sammenligning med, hvad Priserne er gaaet op paa Besætning og Inventar, og det er dog nødvendigt for dem